

БЫРААҢЫННЫГЫНАН, КҮНДҮ ДОБОТТОР!

САРСЫН—СОВЕТСКОЙ КОНСТИТУЦИЯ КҮНЭ

Худуоһуньук С. Гринько былаката. ССТА фотохрониката.

ГОСУДАРСТВО— ОЛ ААТА БИИГИ

Советской Конституция күнэ—биһиги дойдубугулар норуот бүтүүнүн бырааһынныгыга. Советской дьонор Улуу Октябрынан үскэтиллибит норуот былааһын, социалистическай демократия ситиһиллэрин астынан туран бэлиэтиллэр. Демократия саҥа, үрдүкү тиһин Октябрыскай революция эрэ үскөспүтэ. Советской норуот коммунистическай олоһу тутууга историческай кыайыылара социалистическай демократия сайдытын, общество уонна государство дьыалаларын салайыыга норуот киэрт маассата кыттытын кытта арахсыспат сибээстэхтэр.

Биһиги Конституциябыт аан дойдуга саамай демократическай Конституция. Кини эрэ үлэһит дьонго үлэ, үөрэххэ уонна сыһыалаһа мугура суох киэрт быраабы биэрбитэ. Үлэһиттэр депутаттарын Советтарынан сирэйдэп, былаас бүтүннүүтэ куорат уонна тыа сирин үлэһиттэрин илииллэригэр бэриллэр. Советтар оруоллара сыллата үрдээн иһэр. Былаас үрдүкү органыгар быыбардааччылар үрдүк итэвэллэрин билан норуот үгүс ахсааннаах чулуу уолаттара уонна кыргыттара үлэһиттэр. Биһиги оройуонмут 14 нэ-

һилиэктэрин Советтарыгар 325, оройуон Советыгар 50, Саха АССР Верховнай Советыгар 5 депутаттар эмизэ киэрт үлэни ытыталлар.

Советской норуот ССКП XXIV съезин уураахтарын, тохсус пятилетка соруктарын ситиһиллээхтик олоххо киллэрэр. Коммунистическай тутууга наука, техника уонна культура үһүдүчүлөөх ситиһиллэрэ, норуот духовнай уонна материальной олоһун таһыма дохсунук үрдээһинэ—иһи барыта Советской Конституция норуот интэриэһин дьингээхтик араҥаччылааһынны чыбылхай туоһута.

Депутаттарынан талан туран, норуот быыбардааччылар этинлэрэ олоххо хайдах киирэрин хонтурууллуур эрэ буолбатах, ону көргө итилер олоххо киириллэригэр бэйэтэ активнайдык кыттар.

Соторутаабыта арай үлэтин түмүктээбит ССРС ахсыс ыңырыылаах Верховнай Советын үһүс сессията советская норуотка улахан суолталаах тыын бөлүүростары дьүүллэстэ. Сессиянан биһирэммит уонна бигэргэтиллибит пятилетка сорууда олоххо норуот бэйэтин харыстаммат үлэтинэн эрэ киллэриллиэхтэрэ.

БАРЫ ДОЙДУЛАР ПРОЛЕТАРИИДАРА, КОЛХОБУНИ

САҢА ОЛОХ

ССКП ЧУРАПЧЫ ОРОЙУОНУНААҔЫ КОМИТЕТЫН УОННА ҮЛЭҔИТТЭР
ДЕПУТАТТАРЫН ОРОЙУОН НААҔЫ СОВЕТЫН ОРГАНА

Орган Чуралчынского районного Комитета КПСС и районного Совета депутатов трудящихся Якутской АССР

1931 сыл алтынны
15 күнүттэн тахсар

№144—145 (4102)

1971 сыл Ахсынны 4 күнэ
СУБУОТА

Сыаната
2 харчы

ССРС Гербэлээх вымпел—Марс планетаҕа

«Марс-2» советской автоматической станция
Марс искусственной аргыһын орбитатыгар

ССТА ИЙТИННЭРИИТЭ

1971 сыл ыам ыйын 19 күнүгэр планеталар икки ардыларынаабы траекторияҕа таһаарыллыбыт «Марс-2» советской автоматической станция 470-ча мөлүйүүн км ыраабы көтөн баран, сэттиньи 27 күнүгэр Марс искусственной аргыһын орбитатыгар табыста.

Марс планетаҕа автоматической станция космической көтүүтэ 192 күн салҕан барда. Сир—Марс трассатыгар станцияга туруоруллубут научнай аппаратуралар көмөлөрүнэн планеталар икки ардыларынаабы космической куйаары чинчийин ытытылына. Көтүү программатыгар сөп түбэһиннэрэн, бэс ыйын 17, сэттиньи 20, 27 күнүгэр хамсааһын траекториятыгар көннөрүүлэр киллэриллилэр. Кэлин көннөрүү Сир үрдүнээри средстволары туһаммакка эрэ, бортоабы автоматика көмөтүнэн толорулунна. Маныаха станция автономнай астронавигациятын системата кини ориентациятын хааччыйда уонна станция Марска сыһыаннаах балаһыаньатын быһаарда. Ылыллыбыт даннайдар көннөрүү импульсун кээмэйин уонна хайысхатын суоттаан таһаарыт итиэннэ көннөрүүнү мытыыга наада буолар хамаанданы биэрбит бортоабы электронной-ааҕар суоттуур массыынаҕа автоматическайдык киллэриллибиттэрэ.

Маневры мытыы кэнииттэн станция Марс ыууруттан 1380 километр тэйиччинэн ааҕар траекторияҕа табыста.

Автоматической станция планетаҕа көтөн истэһинэ киниттэн Марс ыууругар Советской Союз Гербэтэ уруһуудаммыт вымпелын тириэрдит капсул арахсыбыта.

Көтүү программатыгар сөп түбэһин-

нэрэн, 23 час 19 мүнүүтэҕэ станцияны туормастааһын оҥоһуллубута, ол кэнииттэн кини көтүүтүн тургэнэ быһаардыллыбыта уонна кини Марс искусственной аргыһын орбитатыгар киирбитэ.

Сэттиньи 28 күнүгэр мытыллыбыт траекторнай кэмнээһиннэр түмүктэриин орбита параметрлара маньыктар:

— планета ыууруттан мунутаан тэйичтэ апоцентрынан 25 тыһымыча километр;

— планета ыууругар мунутуур чухааһына перигентринэн 1380 километр;

— Марс экваторын хапталыгар орбита иһигэйитэ 48 кыраадыс 54 мүнүүтэ;

— эргиврин биримэтэ 18 час 00 мүнүүтэ.

Телеметрической информация биллэрэринэн, «Марс-2» автоматической станция системалара уонна агрегаттара сөптөөхтүк үлэһиллэр.

«Марс-3» станция көтүүтүн салгыыр. Сэттиньи 29 күнүгэр Москва биримэтэтин 21 часка 472 мөлүйүүн кэрингэ км көтөн баран, Сиртэн 238,3 мөлүйүүн километр тэйиччи баара.

«Марс-2» уонна «Марс-3» үлэлэрин туһунан салгыы сибидьэһиннээлэр кинилэр Советской Союз территориятыттан быһаччы радионаа көрсүһүү зонатыгар киирдэхтэринэ, радионаа сибээстэһин уочараттаах сеанстарыгар Сиргэ бэриллиэхтэрэ.

Ыраахтан космической сибээстэһин кини «Марс-2» уонна «Марс-3» станциялар көтүүлэрин салгыы салайар. Координациялыыр-ааҕар суоттуур кини информациялары обработкаһынын мытар.

ОРОЙУОН СОВЕТЫГАР БАРБЫТ ДЕПУТАТТАР ОНУЛАРЫГАР ЭБИИ БЫЫБАРЫ ЫЫТАР ТУЬУНАН райсовет исполкомун быһаарыыта

Оройуон уон үһүс ыгыгар сөп түбэһиннэрэн, ордөөх Курашовтаабы укуруылаах Советын үһүс сессия уон Советын 3 №-дээх Бахруктарыгар эбии быыбардаһыатын 1971 сыл сэттиньи сытаабы, 8 №-дээх Харбаровы 1971 сыл ахсынны 19 күнүгэр баскыһааннааҕа быһаарга.

Райсовет исполкомун председателэ Р. БУРНАШЕВ.
Райсовет исполкомун секретара А. ЗАХАРОВ.
Ахсынны 3 күнэ, 1971 сыл.

Оройуон Советыгар эбии быыбарга уокуруктаабы комиссиялары тэрийэр туһунан Райсовет исполкомун быһаарыыта

«Саха АССР үлэниитэрин депутаттарын оройуоннаабы, куораттаабы, сэлэнньэтээди (нэһиликтээди, көс сирдээди) уонна бөһүөлэктээди Советтарыгар быыбар туһунан Ба-ЛАҤЫАННА» 29 уонна 30 ыстатыйаларыгар олобуран, общественнай тэрилтэлэр уонна үлэниитэр коллективтарын манньык представителлэригэр састааптаах оройуон Советыгар эбии быыбардары ыһтар комиссиялары бигэргэтэргэ

3 №-дээх Бахсытаабы быыбардыр уокурукка
Петров Алексей Андреевич — председатель, оройуоннаабы коммунистической тэрилтэттэн.

Катакинов Андрей Исакович — председатели солбуйааччы, оройуоннаабы коммунистической тэрилтэттэн.

Оконешникова Вера Гурьевна — секретарь, оройуоннаабы комсомольскай тэрилтэттэн.

Турантаев Григорий Егорович — чилиэн, эми үлэниитэрин профсоюзун оройуоннаабы тэрилтэттэн.

Захарова Евдокия Федоровна — чилиэн, үөрэх, үрдүкү оскуолалар уонна научнай учреждениелар үлэниитэрин профсоюзун оройуоннаабы тэрилтэттэн.

8 №-дээх Харбачаайытаабы быыбардыр уокурукка
Догдонов Михаил Петрович — председатель, оройуоннаабы коммунистической тэрилтэттэн.

Винокурова Евдокия Афанасьевна — председатели солбуйааччы, үөрэх, үрдүкү оскуолалар уонна научнай учреждениелар үлэниитэрин

профсоюзун оройуоннаабы тэрилтэттэн.

Парфенова Мария Гаврильевна — секретарь, оройуоннаабы комсомольскай тэрилтэттэн.

Слепцов Илья Михайлович — чилиэн, оройуоннаабы коммунистической тэрилтэттэн.

Слепцов Егор Иванович — чилиэн, эргин уонна потребительско-кооперация профсоюзун оройуоннаабы тэрилтэттэн.

45 №-дээх Курашовтаабы быыбардыр уокурукка
Романов Михаил Семенович — председатель, оройуоннаабы коммунистической тэрилтэттэн.

Куличкина Дария Григорьевна — председатели солбуйааччы, үөрэх, үрдүкү оскуолалар уонна научнай учреждениелар үлэниитэрин профсоюзун райкомуттан.

Герасимов Леонид Афанасьевич — секретарь, Чурапчы орто оскуолатын учууталларын уонна технической үлэниитэрин коллективиттан.

Яковлева Яна Викторовна — чилиэн, үөрэх, үрдүкү оскуолалар уонна научнай учреждениелар үлэниитэрин профсоюзун оройуоннаабы тэрилтэттэн.

Попова Юлия Илларионовна — чилиэн, Чурапчы орто оскуолатын учууталларын уонна технической үлэниитэрин коллективиттан.

Райсовет исполкомун председатели
Р. БУРНАШЕВ.
Райсовет исполкомун секретара
А. ЗАХАРОВ.

«Сельхозтехника» отделениетын партийнай тэрилтэтин отчуоттуур-быыбардыр муньабар дакылааты партбюро солбуйар секретара **Ксенофонтов И. И.** өнгөрдө.

Дакылаатчы уонна тыл эппит коммунистар эһиитэригэр быһаччы производствоза үлэниир коммунистар бары дьулуурдарын биэрэн үлэнииллэрэ көстөр. Райком чилиэнэ **Иванов Ф. И.** 10 ыйга 118 тыһыынча тонна-километр былааннаабын 168 тыһыынча тонна-километры өнгөрдө. Трактористар **Ефимов П. П.** сымнаабы хорутуунан 3070, **Толстыков П. С.** 3600 гааны өнгөрөн былааннаах үлэлэрин аһаран, отделение үрдүнэн иннини көккөбө иһэллэр.

Ол эрэри коммунистар бэрэбилиттэн партийнай соруудахтарын толоруута суовта биэрэн үлэниитиннэрэ тэрийдэбэтэ. Вастатан турса, коммунистары сүрүнүтүү, бары үлэни тэрийэр уонкай партийнай муньахтар сый уста-та 6 төгүл, партбюро муньахтара 5 эрэ төгүл ыһыллан, Устаап көрдөбүлө көһиллибит.

Социалистической куоталаһыны тэрийиэр Алексеевскай оройуоннаабы «Сельхоз-

Партийнай соруудах туолуохтаах

техника» отделениегын кытта куоталаһыны устуллубуйага түһэрсиллэн барар. бэрэбиэркэтэ ытылыбыаха хаалбыт.

Бэрэбилит соруудахтары толоруу хонтуруолламматын түмүгэр, кини туолуута ситэтэ суох. Коммунист Артемьев П. С. оһоһулар бородууктуйа хаачыстыбатын бэрэбиэркэлээһинигэ аһаан баран, сый устаата биридэ эрэ бэрэбиэркэни ыһта, табаарысты суугу үлэниитэ. Народнай хонтуруол ком-патын председателин аһаамыт **Ксенофонтов И. И.** биридэ бэрэбиэркэни ыһта, көрдөрөн агитацияны тэрийиигэ **Данилов И. А.**, социалистической куоталаһыны тэрийиэхтээх **Феофанов Б. Д.** туһааннаах соруудахтарын толорорго соруунан да көрбөтүлэр. Тэриллиттэн политкуру-хуоктар, агитация үлэнииркө, ыһыллыбыттар. Бэрэбилит общественнай соруудахтарга дааргытык сымнааннаһы түмүгэр общественнай бэрэбэди көһи, үлэ дьисциплинэтин көрдөбүлэригэр ытыгылаабат буолуу чааста-тык таһаарыллыбыт. Арыгылааһын чахчылары салтанан таһса тураллар. Итиннэхэ

Отчуоттуур-быыбардыр партийнай муньахтар ИТЭВЭСТЭРИ БЫҤААРЫЫЛААХТЫК ТУОРАТЫАХХА

Олохтоох партийнай тэри-рилтэ учуотугар ССКП 32 чилиэнэ, 1 ССКП чилиэни-гэр кандидат турар. Бу

производствонь эрэ көтө-бүүгэ, нэһилиэнньэ ортоту-гар биллэр партийнай сабы-дыалы олохтоһуунга, ии-гар-ойдотер үлэни былаан-наахтык ытыгыга улахан үгүс. Сыллаабы үлэ туһу-нан партбюро секретарын солбуйааччы таб. **Ф. И. Спиридонов** дакылаатын дьүүллэһинигэ 7 коммунист кытынна.

Партийнай тэрилтэ ССКП XXIV съезин уураахтарын олоххо киллэрэргэ биллэр-көстөр үлэни ыһта. Комму-нистар социалистической куоталаһыны тэрийиигэ бы-һаччы кыталлар. Партий-най муньахтар суолталара улаатта, кинилэр көрөр бо-пуруостарын эйгэтэ көтөтө.

Совхоз Хатылынаабы от-делениета пятилетка маң-найгы сылыгар производ-ственной соруудахтары толо-рууга сорох ситиһиллэрдээ-бэ бэлэтэннэ. Ыһах сүөһү былаана 10 ый түмүгүнэн 113,5, сылгы 119 быры-һыан туоллулар. Ыһах сүө-һү, ол иһигэр ньирэй көн-һүнүн өлүүтө лаһа ача-тылынна. Ыанныксыттар **Кривошапкин С. Г.**, **Давы-дова В. Н.** былааннарын лаһа куоһардылар. Вос-тууктар **Павлов И. А.**, **Пер-мяков 450** субаны көрөн 100 бырыһыан тыһылаах-ты иитэн, сезон устатыгар биридэ 99 кг эбиллэрин ситистилэр. Трактористар **Литвинцев С. Н.**, **Кривошап-**

кин **Г. Г.** сымнаабы хорутуу-нан былааннарын 144—175 бырыһыанга тийэ толорду-лар.

Коммунистар сүрүн бол-зомтолорун баар итэвэстэри арыыгыга уонна ону туора-тыгыга туһаайдылар. Пар-тийнай тэрилтэ бойбуой дьобуруун үрдэтэргэ, кини хаачыстыбаннай састаабын тупсарарга, тэрилтэ көккө-тин ханатарга, итиккэ про-изводства сабыдыалы күүһүрдэргэ көһсэтин тэ-нийдэ.

Туох-ханык иннинэ парт-бюро уонна уопсай партий-най муньахтары ытыгы болдубун кытаанахтык ту-туһуохха, отделение, сов-хоз кини салайар аппара-тын уонна общественной тэ-рилтэлэр үлэлэрин тупса-рыгыга туһаайылыбыт чоп-чу боппуруостары биридэм-тигэр көрүүхкө. Аас-пыт муньахтарга ыһыл-лыбыт уураахтар туолуула-рын туһунан коммунистарга сырыы аайы информация-лаан иһэр, коммунистар Устаап көрдөбүллэрин толо-рууларыгар тус отчуотта-рын иһэр, соробор аһабыс партийнай муньахтары ыһтар наадалаах.

Партийнай тэрилтэ спе-циалистары, салайааччыла-ры маасса ортотугар ыһтар бэйэтин үлэтигэр кытынна-рар, экономической аабыы-лары, суоттааһынары онгорторор, чопчу сорууда-хтары биэрэн толорторор, администрация үлэни хон-туруоллуур соруудаах.

Производственной бы-лааннары бары өтүнөн үчүгэй хаачыстыбалаахтык толорууну хаачыһыны — партийнай тэрилтэ боччум-наах сорууга. Итиннэхэ ту-луйуллубат итэвэстэр баал-лар. Үгү-ыһыан графига 79,9 эрэ бырыһыан туолла. Ааспыт сыллаабыр 4:1 цен-тиринэн итэвэс үгү ыһаан, государственны кытары ах-саанга улахан бытаары сабыста. Үгү хайысхатынан үлэлиир отделение 21 ыан-ныксытыттан сыһаах икки-тэ эрэ былаанын туһунан иһэр. Сүөһүттэн төрүүбү-ылы намыһах. Сылгы көһүнүн өлүүтэ элбэх. Коскиллээх тутуулар ы-тылыбаттар. Быйыл сир-тэн дуоннаах үүнү? ыһыл-лыбата. Отделение совхоз үрдүнэн куоталаһыга ти-һэх миһэтэбэ иһэр. Ити партбюро отделение сала-татыттан, тустаах специал-истартан биридэмэтигэр ирдэ-били туруорбатабыттан таһсы-быт. «Соцкуоталаһыны тэ-рээ-һини салгы тупсарар ту-һунан» ССКП КК уурааба баччаанга дьэри дьүүллэнэ илик.

Коммунистар улахан итэ-вэһинэн дьону кытта үлэ-чамыһах таһымнаабыт бэ-лиэтээтилэр. Үлэ дьисци-плинэтин көһи, арыгыла-һын чахчылары таһаарыл-лаллар. Маньаха коммуни-

тар быһаччы оһоһуулары билигин даһаны ситэтэ суох. Лахалды фермата была-нын толорбот. Манна пар-тийнай уонна трудовой дьисциплинэ мөлтөх, кол-лектив ортотугар бэйэ-бэйэ-ни өйдөспөт, өйөспөт бу-луу чахчылары таһаарыл-лыбыттара партбюро дьүү-лүгэр турбут, т. Кривошап-кин **С. Г.**, **Прокопьева Е. А.**, **Седалищева Т. Д.** сэмбө тардылыбыттар. Ити парт-группорг **Кривошапкин С. Г.** партийнай муньах туруор-бут соруктарын. Ыһыммыт уураахтарын үлэниитэргэ тиердингэ, онон үлэниитэри өй-санаа өтүнүн итингэ, иккиһинэн, эбэбэстелистибэ туолуутун иһин тэрийэр үлэни ытыгыга. үсүһүнэн, үлэ итэвэһин туталына туо-ратыгыга, ис кыахтары ту-һаныгыга коллектив бүтүн-нүү түмүүгэ үрдүттэн сы-һыаннаспытыттан таһсыбат.

Атырдыах, балаһан ыһа-рыгар усунуостарын 11-гэ тийэ, онтон 3—4 комму-нистар үстүү бэи толорбө-төхтөр. Ити иһигэр **Заха-ров Н. С.** эмиэ бигэр. Кини туруорулар бэйэ уостагы дьүүллэһинигэ кытыбат, по-литүөрөх занятчылары үгү-түк көтүтөр. Ону таһынан үгүстүк арыгылыыр. Оттоп партбюро итиннэхэ сөптө-өх ыһытыны туруорота.

Үлэниитэри экономиче-кай үөрөхтээһинигэ улахан болзомто уурулуохтааба ыраабынан ситэтэ суох. Партийнай үөрөбү, үлэни-тэр олоһор, үлэни ситэ-ринэн үлэни тэрийиигэ бы-таарыы, занятчылары көтү-түү таһаарылына.

Урукку үлэс быһыты-нан «ол эрэри» дьэи эри-һэ көһөккө, коммунистар манньык этиһиллэн иһини үлэбэ салалта өлөһөр ор-дук табыгастаа буолуода: бастаһааннай састааһах тутуу биридэмэтигэр тэрийи-пилораманы үлэниити, чоп-чу соруктары быһаарыла, нэһилиэнньэ олоһун-дыһа-бын тупсарыгыга отделение, сельсовет, олохтөө госу-дарственной уонна обще-ственной тэрилтэлэри бирид-сыалга-сорука түмүү, соцкуоталаһыны үлэбэ тө-һүү оһоһуу, тэрийэр-маас-сабай үлэ далаһынын кө-һэти уонна кылааһынаа — коммунистар оһуоллары, эһиитэһтэригэр уонна дьисциплинэлэригэр сал-гыы үрдэти.

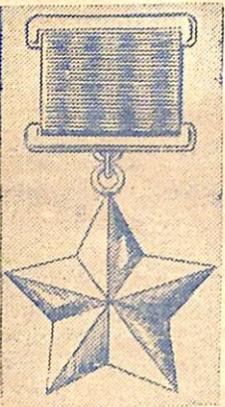
Партийнай тэрилтэ сый-лаабы үлэбэ ОРТОНОН сыаналанна. Тэрийдэ икки-аһы — совхоз кини салайар аппаратаын иһиннэбэ уон-на отделениегаабы маңнай-гы сүһүөх тэрилтэлэргэ араарылына, партбюролар саһа састааптара талылын-нылар. Кинилэр секретарда-рынан тт **Ф. И. Спиридонов** уонна **Н. Г. Кривошапкин** быыбарданналар.

Н. СИДОРОВ.

С. ЧИЧИКИНОВ,

ҮЙЭЛЭРГЭ ӨЛБӨӨРБӨТ АЛБАН ААТ

МОСКВА АННЫГАР КЫАЙЫЫЛААХ КЫРГЫНЫ

Москва анныгар немецкэй-фашистскэй сэрнилэри үлтү сынныы 30 сыла тусуутуулап сибээстээн, «Правда» Пресс-бюрога Ага дойдуну көмүскүүр Улуу сэрин сылларыгар Советскэй Армия Генералнай штабыгар үлөлөбүт өстөткөбү сыйдыр генерал-полковник Н. А. Ломовтан ол историяга киирэр кыргыны туһунан хас да ыйыгыларга эппиэттиригэр көрдөстө.

— Николай Андреевич, Москва аннынаады кыргыны Ага дойдуну көмүскүүр Улуу сэрингэ бийиги кыайарбытыгар туох суолталаммытын, баһаалыста, көпсээ эрэ.

— 1941 жыл ахсыннытыгар Москва анныгар немецкэй-фашистскэй сэрнилэри үлтү сынныы Ага дойдуну көмүскүүр Улуу сэрин хаамытыгар тосту өбүллүү сабалаанытынан буолбута. «Чабылзанны» сэрин туһунан Гитлер былаана бүтүнүү түһүстөбит. Аан дойду иккис сэринтин икки сылын устатыгар Европа үгүс государстволарын сөһүргөстөһүт немецкэй-фашистскэй сэрнилэр аан бастаан улаханым хотторбуттара. Кинилэр «кыайтарыгаһа сүөхтары» туһунан дойдох күдүһү көппүтө. Москвагады кыргыны фашистскэй халабырдыттары тохтору аанан, үлтү кумалыыр күүс баарын аан дойдуга бүтүнүүтүгэр көрдүтүтэ.

Москва анныгар советскэй сэринлэр кыайылыларын суолтатын чуолкайдык ойдуур туһугар өччөтөбү байыаннай быһымы-майгыны санаан көлүөххэ наада. Быһымы-майгы олус ырахан этэ. 1941 жыл күһүнүгэр немецкэй-фашистскэй сэринлэр Смоленскэй уонна Киевы ылан, Ленинградка, Харьковка, Донбаска, Крымга, Москвага сүһаабытара. Гитлеровскэй салалта сэрини кыһын көһүнөн иһинэ бүтүрүгэ дьулспута.

Кини советскэй столицаы иһинэ Кини промышленностаах оройуону былдыаһынга улахан эрдэи уурбута. Өстөөх манна бийиги сэринлэрибитин таһытынан—2,2, артиллериятыннан—2,1, авиациятыннан 1,7 төгүл баһыйар биһир мөлүйүөннээх армияны бырахпыта. Фашистар куораты урусхаллыыр уонна кинини көмүскээччилэр кэккэлэригэр иһинэ пэһилиэһинэ ортотугар уолуууну үөскөтөр сыдынан Москвага сийдинг авиацияны сата түһүлэри өртөтөбүттэра.

Агрессор кыайылыга элэлдээх этэ. Москвага бийиги сэринлэрин парада буо-

луохтаабын туһунан аан дойдуга бүтүнүүтүгэр иһиниэрбитэ. Иһинилэригэр Октябрь дойдуга, Ленин партията салайааччылаах советскэй норуот турарын, ол норуот кинилэргэ сөптөөх харданы биэрэр ылахтаабын кинилэр ситэ суоттаабататара.

— Столицаны обороналыыр уонна өстөөбү үлтүрүтэр туһугар ылымлыбыт дьаһаллары характеристикалаа эрэ.

— Партия КК уонна МКК, Оборона Государственной Комитета, Бэрхөвнай кылаабынай командование Ставкага өстөөбү хардары охсорго күүүү иһинэ резервэни түмүүгэ баһархай үлэни ыһыһытара. Ураты суолталаах сорунтартан биһрдэстэриһэн Москва салгынтан көмүскөнүтин бөбүргөтүү этэ. Хайыүйэ 1941 жыл от ыйын 9 күнүгэр ОГК ачаллаах уураады ылыммыта, онно салгынтан көмүскөнни сэринлэрин ахсаан өттүнэн элбэтии, Москваны салгынтан көмүскээһингэ авариянай-чөлүгэр түһэрэр этэрэстэри тэрийин көрүлүбүттэра. Салгынтан көмүскөнни систематын бары өгтүнэн толкуйдаан тэрийбит түмүгэр, Москвага саба түһүргэ кытыбыт 4212 самолеттан куоракка 120-чэ эрэ өтөн киирбитэ.

Столица оборонатын дууһатынан Москва партиянай тэрилтэ буолбута. Коммунистар норуот олоһунуөһүтүн, партизанскэй этэрэстэри уонна истребительнай батальоннары тэрийэр, промышленноһы уонна тыа хаһаайыстыбатын байыаннай сыалга уларыта тутар үлэни баһылаабытара — жолуулабыттэра. Уонунан тыһыынча москвичтар, үкүсү дьахталлар, оборона киириилэрин уонна инженернай мэхэйдэри түһүтүтара.

Алтынны 19 күнүгэр, өстөөх Москва адыс ыксагыгар ылган көлбүтигэр, куоракка уонна кини чугаһынаады оройуоннарга осаднай балаһыанһа биллэриллибитэ. Онон сибээстээн, ОГК үлэһиттэри уолуубакка, столица көмүскэлигэр туох кыалларынан көмөлөһүргө ыгырыбыта.

Ийэ дойду тэбэр сүрээһин

көмүскэлигэр советскэй норуот, дойду бүтүнүү туруммута. Суһаллык стратегическай резервэлэр тэриллэп бөлөһүмүһүттэра. Уралга уонна Орто Азияга, Поволжьега уонна собуруу саһа сэрин чаастара иһинэ холбоһуктара тэриллибиттэра. Бары муһуһуктартан Москвага сэринилэри, сэрини сөһүн тиэммит эшелоннар субүспүттэра. Онон Ставка Москва анныгар үс резервнай армияны түмүрө кыаллыбыта. Өстөөбү үлтүрүтүүгэ сүрүн оруолу толорбут Арбааны фронт флангаларыгар 11 стрелковай дивизия, 16 танковай биригээдэ, 40-тан таһса артиллерийскэй полкалар тийибиттэра. Фронт салалтатыгар армия генерала Г. К. Жуков туруоруллубута.

— Москва анныгар кыргыны хайдах сайдан барбытай?

— Биһиги столицабыт иһин кыргыны характерынан икки сүһүөххэ— оборона уонна кимэн киирии көмүһүригэр— араһсар. Обороналар кыргынылар икки ыйга чугасһар көмүһэ барбытара. Кини өстөөх балаһан ыйын 30 күнүгэр Брянскэй фронту утары, алтынны 2 күнүгэр Арбааны фронту утары кимэн киириитинэн сабаламмыта. Биһиги сэринлэрибит геройдуу утарыбыттара. Ол эрээри алтынны 10 күнүгэр өстөөх оборона можайскэйдаады киириитигэр ыкса көлбүтэ, өттон сорох учаастактарга иһирдээ килиһинээн киирбитэ. Москва сүрүн туһаайыларыгар, ордук можайскэй уонна волоколамскэй туһаайыларга алтынныны быһа кыргынылар адыраабататара.

Столицаны көмүскээччилэр тулуурдара уонна эр санаалара өстөөбү Калинин Волоколамскэй, Наро-Фоминскэй, Тула киириилэригэр тийээн тохтуурга күһэйбитэ.

Оперативнай тохтобулу туһунан гитлеровецтар күүстэрин уларытан тэрийбиттэра, столицага саһа, быһаарылылаах охсууну бөлөһүмүһэн резервэлэрин чугаһаппыттара. Сэтинны 15 күнүттөн сабалаан өстөөх сүһкөн күүстээх танковай холбоһуктарынан Арбааны фронт флангаларын үлтү ыһыһа Москваһы хотунан уонна собуруунан тумнарга дьулспута.

Советскэй командование, резервэлэри саталлаахтык туһунан, дириһик эшелоннамыт оборонаны тэрийбитэ. Биһиги сэринлэрибит өстөөбү уһундук кыдыйсарга

(Бүтүүтүн 5 стр. нөр.)

Семен Дмитриевич Флегонтов Москва аһыһытан Берлингэ дьэри кыргыс хааннаах хонкууһа тэлсиһэртээн биһрдэстэра. Кини түһүн бичэ бойбуой орден, хас даһаны мэтээл кииргэтэллэр.

С. Д. Флегонтов сотору таабыта сэрин ветеранаһын Бүтүн Союзтаады конференцияларыга сыйдыан аан дойдуга хааннаах сэрин хаттаан эргийбэтин. хаан тохтубатын. харах урта сүүрбэтин туһугар бэйэтин куолаһынч холбообута.

ССКП райкомун, райсовет исполкомун холбоһуктаах муһнаһтарын УУРААБА

Табаарыс Флегонтов Семен Дмитриевич Ага дойдуну көмүскүүр Улуу сэрингэ көрдөрбүт хөрсунхоодуот быһымытын уонна сэрин кэһинээһи биһирдээбэ оройуон норуотун хаһаайыстыбатын сайдытыгар үтүөлэриң учуоттаан, ССКП райкомун бюротун, райсовет исполкомун холбоһуктаах муһнаһтара уурап:

Табаарыс ФЛЕГОНТОВ СЕМЕН ДМИТРИЕВИЧКЭ «ОРОЙУОН БОЧУОТТААХ ГРАЖДАНИНА» дьэри бочуоттаах ааты иһэрэргэ.

ССКП райкомун секретара И. Листиков. Райсовет исполкомун председателэ Р. Буришев.

Редакция төгүрүк остуолун тула

КИНИЛЭР СЕРПУХОВТААТЫЛАР

Иллэрээ кини бийиги редакциябытыгар Ага дойдуну көмүскүүр Улуу сэрин ветерана, Ага дойдуну көмүскүүр сэрин II степеннээх ордены кавалера, Москва анныгар немецкэй-фашистскэй халабырдыттары урусхаллаһын кытылылааба Соловьев Дмитрий Семенович ыалдыттаата.

Ага дойдуну көмүскүүр сэрин хаамытыгар уларытыны киллэрбит Улуу кыайы сабалаанытын бөлүөтээһингэ Серпухов куорат райсоветын ычырытынан баран иһэрин туһунан көпсээтэ.

— Саһа сиртээн иһингэ тэри сэрин сабана мэлдьитин Мальтага илдээн үөрэтэллэрэ. Биһиги да армия оловун онно сабалаабыһпыт. Кавалерийскэй этэрээккэ ананан оһуобай бөлөһи барбыһпыт. Онтон фронтта атаарыллан туһун Волганы туораан ачаллаах сирбитигэр тийибиппит.

Биһиги дойдубут тэбэр сүрээһин Улуу Москва анныгар немецкэй-фашистскэй халабырдыттары урусхаллаһынга ананан бөлөһүмүһит сибиринтар армияларыгар элбэх саһалар бааллара. Биһиги оройуонтан элбэх кини кытылыта, үгүстэр кыргыны толоонуттан эргиллэбэттэра. Мин билэрбинэн Хөмподоев Н. Н., Егоров М. П., Мордускин Н. П., Аммосов Е. Г. о. д. а. кытылытытара. Биһиги кавалерийскэй полкабытыгар сыйдыбыт Павлов И. И., Петров И. Д., Дыдаев Д. Г. өстөөхтөрү

утары кытаанах хапсыһылартан эргиллэбэттэра, сураба суох сүһпүттэра.

Ийэ дойдуну көмүскөһингэ кытылыт дьон, биһиги, хаһан да умнуллубат үрдүк бочуокка сыйдыабыт. Ол туһунан бу бийиги 30 жыл анараа өтүгэр граждандскэй иһэһитини төлөһүмүтүгэр Улуу Москва аннынаады кыргыныларга кытылыны ылбыһыт иһин ыгырыллан ол үордаах да, өрөгөйдөөх да күһэри бөлүөтээһингэ сүүһүнөн көстөөх сиртээн баран иһэһипит.

Биһиги оройуонга хөрсунун иһин медаллаах, эмие бу кыргыны кытылылааба Дюдороз Иван Николаевичтын иккһнэн барабыт.

Немецкэй-фашистскэй халабырдыттары урусхаллаһын историятын сабалаабыт Москва аннынаады кыргынылар кытылылаһтарыгар Соловьев Д. С., Дюдороз И. И. үчүгэй айаны баһарабыт.

Советскай Конституция сардагатын анныгар

БЫРААҤЫННЫККА БЭЛЭХТЭР

Пятилетка бастагы сылдын соруудахтары оройуон хайааҕыстыбалара ордук государственны кытары ахсаанга үчүгүйдик толорон иһэлэр. Быһыл кинилэр государственво үрдэттиллибит быһыан быһытынан 49200 центнер үүтү, 16500 центнер эти атыһылыыр соруутаммытара.

Сыл 11 ыйыгар хайааҕыстыбалар государственво 54861 центнер үүтү, 22559 центнер эти туттаран, сыллааҕы соруудахтары 102,2, 112,8 бырыһыан толордулар. Үүтү атыһылааһыгы Ленин аатынан, Эрилик Эристин аатынан колхозтар, эти атыһылааһыгы Карл Маркс аатынан колхоз ордук үчүгэй көрдөрүүлэннилэр.

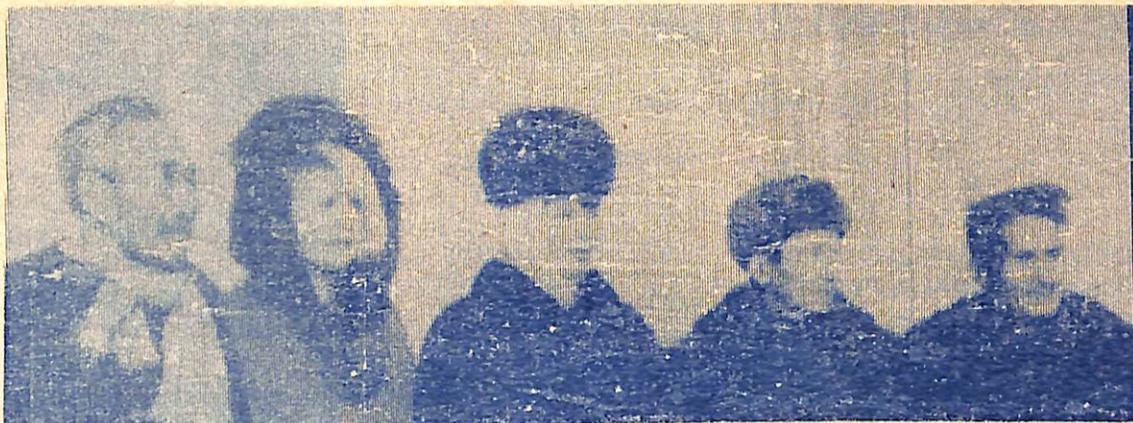
БИҤИГИ КОРР.

х х х

Тутуу учаастага, «Сельхозтехника» отделениетын таас мастерскойун тутуутун ситэрингэ Пудов Я. Г. биригээдэтэ сэтинньигэ 8800 солк. үлэни оҕорон, былаанын 110 бырыһыан толорон, сэтинньи ый 30 күнүгэр үчүгэй сынанан комиссияга туттарда. Пудов Я. Г. биригээдэтэ бу күнүргэ 4 квартиралаах олоор дьэни ахсынньы 30 күнүгэр тутан бүтэрэргэ сорууктанан үлэни сылдыар.

12 квартиралаах дьэни тутар Илларионов И. В. салайааччылаах ычат биригээдэтэ сэтинньигэ 10 тыһ. солк. былааннааһын 10600 солк. толорон Советскай Конституция күнүн кэрэ бэлэхтэрдээх кэрүстэ.

М. ФИЛАТОВ.

Биниги элбэх национальностоах Советскай государственвоыт норуоттара эйэлээхтик олороллорун, коммунистическай общественны тутууга айыһыһылаахтык биригэ үлэниллэрин туоһутунан Амма сельпотун коллектива буолуон сөл. Бу түөрт уонтан тахса үлэнигтээх эргэи тэрилтэтигэр биэс араас омук представительлэрэ бааллар.

СНИМОККА: хангастан — эбээн Г. Д. Андреев, белорус Г. А. Генесева, нуучча Н. Л. Савина, саха А. З. Дьяковскай уонна кореед Ан Чан Цик.

П. Седалищев фотота.

НОРУОТ ЭРЭЛИН ТОЛОРОН

Эн Чурапчы сельской Советын кэнсэлээрийэтигэр киирдэххинэ, кими барытын кытары бэрт эйэстик кэпсэтэр, намыһах унуохтаах, номоһон быһыһылаах дьахтары көрүөҥ. Ол — сельсовет исполкомун секретара Мария Петровна Аманатова.

Мария Петровна — эбэ сааһын сэрин, сут, кураан сылларыгар атаарбит келүүнэ дьонтон биригээстэрэ. Уоттаах сэрин бүгүө биригээс үлэнигэ Уус-Алдан оройуонугар Чарагай сэтэ

кылаастаах оскуолатын бүтэрбитэ. Колхозтаах кэргэнгэ итиллибит тыа сири кыһа Якутскайдааһы культурнай эйрдаһы оскуолатын библиотекага сэрлаатыгар үөрээн 1949 сыллаахха бүтэрбитэ.

Анал үөрөхтөөх сага специалиһы Культура министрствота биниги оройуонмутугар анаан ыһыһыта. Итинтэн ыла Мария Петровна оройуоннааһы библиотекага, обо библиотекагыгар сэбиэдиссэйинэн 15 сыл устата үлэлээбитэ. Дьобурдаах үлэнигэ оройуон салалтата 1964 сыллаахха оройуоннааһы Культура дьэитин сэбиэдиссэйинэн өрө таһаарбыта Оттон Октябрьскай революция үйэ анаардаах юбилейдэ бэлиэтэнэр сылыгар сэлэһиннэ олохтоохторо кинини бэйэлэрин денугаттарынан талбыттара. Итинтэн ыла Мария Петровна сельской Совет исполкомун секретарынан үлэлиир.

— Аманатова толоругас үлэнигэ. Ханьык да соруудагы биэрдэххинэ, лоп курдук көмигэр голорсоччу секретарь быһыһыттан тустаах үлэнигэ кыһаахототутар, — диир райсовет исполкомун секретара А. Д. Захаров.

Биниги манган үрдүкү турар салалта М. П. Аманатова үлэтигэр үчүгэй сынабылы биэрэрич ирэрүт. Ону кини РСФСР Верховнай Советын Президиумун Бочуотунай Грамотатынан, В.И. Ленин төрөөбүтэ 100 сылын бэлиэтээн, «Килбиэһинээх үлэнигэ иһин» медалынан наһараадаламмыта да туоһулуур.

Мария Петровна тустаах эбэһинэн таһынан кээлг общественной үлэнигэ ылгар. Кини — райсовет иһинээби партийнай бэрэ чилиэнэ, партия райкомун штаты таһынан инструктора.

П. ЛОПОВ.

ЭМЧИТ, ОБЩЕСТВЕННИК

ортотугар дириг убаастабылынан туһанар

Мария Ивановна тустаах эрэ үлэнигэ мунгурдаммат, Үгүс ахсааннаах общественнай үлэни толорор. Ол курдук хас да төгүллээн сельской уонна оройуоннааһы Советтар депутаттарынан быһбарданан дьон итэрэллэрич чистээхтик толорбуа. Эмп үлэнигэтин профсоюзун райкомун, народнай хонтуруол комитетын чилиэнэринэн, профсоюз месткомун председателинэн, народнай сэтээтэлигэ талыллан үлэлэтэлээбитэ. «Знание» общество чилиэнэ, балыһа маннайгы сүһүөх партийнай тэрилтэтин секретара. Нэһилиэһинэ ортотугар ыһыһылар бары общественной уонна

политической үлэдэргэ активнай кыттыһыны ылар.

М. И. Ермолова эр сыллаах эңкилэ суох үлэтэ үрдүктүк сынааламмыта. Ол курдук 1962 сыллаахха «Доруобуйа харыстабылыч туйгуна» значогуна, Саха АССР Верховнай Советын Президиумун, ССНП райкомун, райсовет исполкомун Бочуотунай грамоталарынан наһараадаламмыта. Эмп үлэнигэтин профсоюзун райкомун, балыһа администрациятын Махтал сорууктары ылаттабыта. «Килбиэһинээх үлэтин иһин, В. И. Ленин төрөөбүтэ 100 сылын бэлиэтээн» медалынан уонна соторутаабыта ааспыт пятилетка сылларыгар доруобуйа харыстабылыгар ситиһинилээх

үлэтин иһин ССРС Верховнай Советын Президиумун Ыйааһынан «Бочуот Знага» орденынан наһараадаламмыта.

Эмп үлэтич туйгуна Мария Ивановна Ермолова иһинигэтин даһаны дьон доруобуйатын харыстабылыгар бэрэ билиитин, дьобуруун ууран үлэлиригэр саарбадаламмат.

К. СИВЦЕВ.

БЫРААҤЫННЫККА БЭЛЭХТЭР

Советскай Конституция күнүн көрсө Субуруускай аатынан совхоз Кытаанахтааһы отделениетын сүөһүтүн үлэнигэрэ үлэһэ үрдүк көрдөрүүлэри ситистилэр. Отделение 5402 центнер үүтү ыан былаанын 105,9 бырыһыан толорон үүтү ыаһын сыллааһы былаанын 196 центнеринэн аһарда. Государствоба сыллааһы соруудагы таһынан 206 центнер үүт туттарылына. Эти атыһылааһын соруудага эмэе аһарыһына.

Бастыҥ ыанньыксыттар Макарова У. Е., Зарламов А. С., Сивцева М. А., Попова М. С., Ноева Л. Г., Парфенова К. Г., Платонова Е. В. кэлэр сыл суотугар үлэни сылдылар.

А. МАКАРОВ.

х х х

Чыапсара. Карл Маркс аатынан колхоз Слепцов В. Ф. старшайдаах Лэбийэ фермата 11 ый түмүгүнэн 3372 центнер үүтү ыһын оннугар 3724 центнери ыан былаанын 110 бырыһыан толорон иһэр. Ферма бастыҥ ыанньыксытара Слепцов В. Ф. 1994, Слепцова М. С. 1741, Владимирова Е. А. 1788 килограммы биригэти фуражнай ынахтарыттан ыатылар.

К. ЛЫТКИН.

х х х

Болтоно. Сэтинньи ый түмүгүнэн, ычат сүөһүнү көрөөччүлөр үрдүк көрдөрүүнү ситистилэр. Амма совхоз уонна Кытаанах отделениетын Хомустаахтааһы ферматын ычат сүөһү көрөөччүлэрин ыгырыһыларын өйөөн күүрэһинээх үлэһэ туруммут Игнатьев И. Ф. уонна Бублик Е. С. иһинэн 90 бороһу биригэ да эңчирэппэккэ туран, биригэни бороһон суукнатааһы эбиллиитин 523 граммга тиэртилэр. Кривошапкина М. И. 40 бороһонун суукнатааһы эбиллиилэрэ 400 граммга тэһнэстэ.

х х х

Хатылы. Күндү түүлээһи бултааһыныга ыгырыһы таһаарыт Кытаанах отделениетын булчута Лазарев М. И. бачымын бастаһынан өйөөн булт соноругар таһыбыт Довордуурап отделениетын булчута Ноговицын Иван Степанович бу күнүргэ сүүстэн таһа андаатары бултаата.

Оттон Лазарев М. И. бэйэтэ 200 андаатары бултаан үрдүк көрдөрүүнү ситиһэн иһэр.

И. ЧИЧИГИНАРОВ.

Пятилетка — БОЛДЬОБУН Ү ИННИНЭ!

Биһирээбит, өйүүбүт

КҮҮРЭЭННЭЭХ ҮЛЭНЭН

Оройуон тыатын хаһаайыстыбатын үлэһиттэрэ буолан ааспыт ССКП КК сэттинньитэҕи Пленумун уураабын уонна ССРС Верховнай Советын үһүс сессиятын быһаарыыларын улахан астыныынан көрүстүлэр.

Хаан-уруу Коммунистическай партидбыт XXIV съезин кэнниттэн, кини туруорбут тас политической программатын олоххо киллэрингэ Кини Комитет Политбюрога ыһыт үлэтэ эйэни харыстааһынга уонна бөбөрүтүүгэ улахан суолталаах, утумнаах политикаҥан буолар.

ССРС Верховнай Советын үһүс сессията саҕа пятилетка уонна 1972 сыллаах былаан киллэриллибит бырайыактарын биир санаалан биһирээтэ. Пятилетка сүрүн соруҕунан социалистическай производство сайдыытын үрдүк тэттигэр, кини көдүүһүн үрдэтигэ, научнай-техническай прогреска уонна үлэ оҕорон таһаарыытын улаатыннарыыга олоҕуран норуот олоҕун материалнай уонна культурнай таһымын лаппа өрө көтөбүүнү хааччыйыы буолар.

Үлэһиттэр олохторун таһымын лаппа үрдэти сүрүн сорок быһыытынан туруорулуута бу биһиги дойдубут модундук сайдыытын уонна кыабырбытын дьиниэхэ түмүгэ буолар.

Саҥа пятилеткаҕа тыа сирин үлэһиттэрин олохторо тупсуутугар уонна материалнай-техническай сөбиллэнилэрэ улаатытыгар суолта бэриллибитэ биһигини, тыа хаһаайыстыбатын үлэһиттэрин үлэбэ өрө күүрдэр.

Партия аҕалыы кыһамныгытар эппиэттээн күүрээннэх үлэнэн хардарыах тустаахпыт.

С. ФЛЕГОНТОВ.

тыа хаһаайыстыбатын үлэһиттэрин профсоюзун райкомун председателэ.

СЫЛАН МЕХАНИЗАТОРДАРА

Субуруускай аатынан совхоз Сыланнааҕы отделение-тын механизатордара отделение сүрүн үлэлэрин толоролор. Трактористар Макаров А. В., Пермяков Н. Н. I, Макаров И. П. ордук таһаарыылаахтык үлэнилэр, кинилэр чахчы бары ыарахаттары туоратар ударнай күүһүнэн буолулар. Отделение механига Макаров К. И., токарь Макаров Е. А. техника өрөмүсүгэр үрдүк таһаарыылаахтык үлэнилэр. Техника саахалланытын тутта туоратан иһэллэр. Уон ый түмүгүнэн, тракторнай үлэ сыллаабы былаана 92,5 бырыһыан торо-

рулуна. Аны отделение үрдүнэн сымнаҕас хорутууга таһаардахха 795 га хаалла.

Үлэбэ итинник үрдүкү көрдөрүүлэри өссө чингэтэргэ, баар итэбэстэри туоратарга туһайан механизатордар Саха АССР тэриллитэ 50 сыла туолуутун үлэбэ үрдүк көрдөрүүлэх көрсөргө кыһынны кэмгэ үрдэтиллибит социалистическай эбэһээтэлиститибэни ылынылар.

Отделение механизатордара общественной сүөһү сипр 2500 тонна отун муус устар 15 күнүгэр диэри таһан бүтэрэргэ, 3000 куб. м. оттук маһы, 1110 куб. м. тутуу маһын миэстэтигэр таһан киллэ-

рэргэ, итинэн барыта кыстык устата сымнаҕас хорутуунан 3353 гааны оҕорорго, бэс ыйын 20 күнүгэр диэри сыл анардаабы былааны толорорго сорукутаннылар. Итини сэр-гэ механизатордар ортолоругар үлэ дьисциплинаһын бөбөрүтөргө, техникаҥы көрүү-нү-истинни тупсарга, баһаартан сэрэхтээх буолуу быраабылаларын тутууларга, кыстык устата туттулар уматыгы 5 бырыһыан кэмчи-лииргэ, бары механизатордар коммунистическай үлэ оскуо-латыгар үөрэниилэрин тэ-рийэргэ диэн чопчу сорукуттар бэлиэтэнилэр.

И. ЧИЧИНАРОВ.

УРДУК КӨБҮЛЭЭНИН

Эрилик Эристин аатынан колхоз ыччат сүөһү көрөөчүлэрин, специалистарын сүбэ мунһаҕа буолла.

Колхоз общественной сүө-һүтүн аһылыгар от тийбэти-нэн сибээстээн, элбэх сүөһү атын сиргэ көһөн кыстаан ту-рар. Ити биллэр ыарахаттары үөскэттэ. Итини үрдүнэн миэ-стэбэ эбин аһылыгы тэрийин олус бытааннык саҕаланна. Мөлтөх борооннорго тутаттыа оһуобай болҕомто ууруллан испэт буолан, ыччат сүөһү дьүдьэйингэ таһа турар. Би-лигин кэрийэн көрүү түмүгэр, колхоз 1525 бороонуттан 333 үһүс, төрдүс сортамыттар. Ити иһигэр агардас Чакыр биригээдэтигэр 124 мөлтөх туруктаах бороон баар. Сүбэ мунһах кыттылаахтара ити тахсыбыт итэбэстэри туоратар-га ССРС үөскээбитэ 50, Саха АССР тэриллитэ 50 сылла-

рын туолар юбилейдарын үлэ-бэ кэрэ бэлэхтэрдээх көрсөргө социалистическай эбэһээтэ-листибэ ылынылар.

Ыччат сүөһүнү көрөөчүлэр бэйэлэрин эбэһээтэлиститибэ-ригэр биридди бороон суука-таабы эбиллэтин 350 граммга тиэрдэн кыһынны ыйдарга 70 килограмм улаатыытын ситиһэргэ сорок туруорууну-лар. Итини ситиһэр сыалтан хас күн аайы биридди бо-роонго 5 кг көөндьөрбөнү, брикети, турагы снэтэргэ, мөлтөх туруктаахтарга оһу-бай көрүүнү-истинни олох-туурга сорукутаннылар.

Бороону көрүүгэ күннээҕи режим быһылына, ветеринарнай үлэһиттэр, зоотехниктар үлэлэригэр чопчу сору-куттар ылынылар.

Колхоз бырабыланынаты-нан, парткомунан социалисти-ческай куоталаһы саҥа усу-

луобуйата оһоһуллубута. Ити усулуобуйа быһыытынан туп-пут борооннорун сэттинни 1 күнүттэн ыам ыйын 1 күнүгэр диэри 100 бырыһыан итэн, бириддилэрэ сууккаҕа 400 грамм эбиллэлэрин си-тиспиттэри Мирнай — Черны-шевскай маршрутунан эскурс-ияҕа ытыллыаҕа. Ити кэм-гэ туппут борооннорун бири-и да энчирэппэккэ, сууккаҕа 300 грамм эбиллэлэрин си-тиспиттэри Лена устуу тешо-ходунан устууга путевка бэ-риллээбэ. Хас ый аайы куо-талаһыга бастаабыттарга харчынан бэрнэмийэни би-эри олохтоһуоба.

Сүөһү итинтигэр итинник улахан материалнай иитэ-риэстээх буолуу тэриллитин биһирээн туран, бороон кө-рөөччүлэр бириддилээн социа-листическай куоталаһыга кириэргэ быһаарыннылар.

И. ПОРЯДИН.

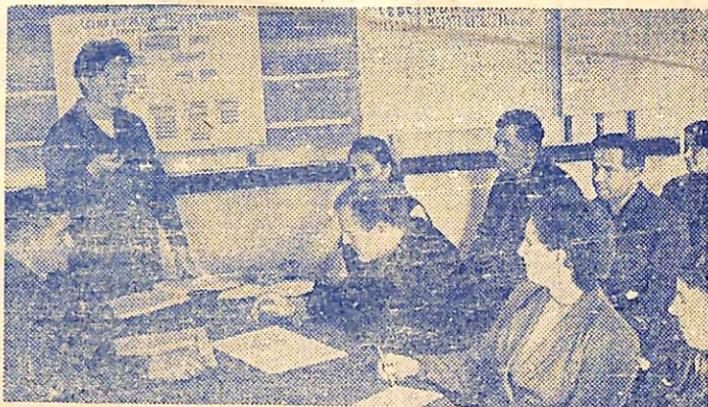
„СЫМНАҒАС КӨМҮҮ“ СОНОРДУУЛАР

Мырыла. Совхоз отделение-тын рабочайдара, инженерной-технической үлэһит-тэрэ уонна сулууспалаах-тара ССКП КК сэттинньи-тэҕи Пленумун уураахтар-ын уонна ССРС Верхов-най Советын үһүс сессия-тын дьоһуннаах быһаары-ларын истиг биһирэбили-нэн көрүстүлэр. Манна Пленум уонна сессия ма-тырыаалларын ханыаттар-тан сиилини үөрэтин саба-ланна.

Үлэһиттэр үлэбэ өрө кө-төбүллүүлэрэ үрдүк.

Кырдыаҕас коммунистар пенсионер, Саха АССР ос-куолаларын үтүөлэх учуу-тала Петр Митрофанович Васильев уонна пенсионер Егор Дмитриевич Иванов «Ийэ дойдуга — элбэх сым-наҕас көмүһү!» диэн үтүө санаанан Тумаалыма 3 ку-лүгэр уонна Арыы күөлү-гэр бултуулар. Кинилэр биридди бэйэлэрэ 100-түү андаатары өлөрбүттэрэ хаһыс да күнүгэр барда, өссө да салгы бултуу-лар.

«СО» корр.

Одесса уобалаһа. «Березино» совхоз рабочайдарыгар үүнээҕини уонна сүөһү итинтин үөрэтэр икки отделениедаах экономическай оскуола тэридиннэ. Истэччилэр тыа хаһа-йыстыбатын производствогун былааннаһын, хаһаайыстыба иһигэр идэтиини, үлэни тэрийини уонна үлэ төлөбүрүн боппу-руостарын үөрэтэллэр. Совхозка экономическай билиилэри пропагандалыр аналлаах бюллетень таһаарыллар.

Снимокка: сүөһү итинтин экономикаҥытн занятиетын сов-хоз кылаабынай экономийа Р. И. Виниченко ыытар.

И. Павленко фотота.

ССТА фотохрониката.

ЭЙЭБЭС СЫҤЫАН КҮҮНЭ

Ыалдыбыт кини буолар-тан-буолбаттан кыйаханара, хаппырыыстыыра үгүс. Ону баһыйыы, ыарыһах санаатын табыы эмчиттэртэн олус уус-тук, мындыр сыһыаны эрэйэр.

Мугудай уон биэс миэстэ-лээх участковой балыһаты-гар итини сатыыллар. Сэбиэ-диссэй, доруобуйа харыстабы-лын кырдыаҕас үлэһитэ Ма-рия Ефремовна Дьяконова уонна акушерка Федора Пав-

ловна Скрябина — ыалдыа-чыга олус болҕомтолоох бу-лууну, эйэбэс сыһыаны, ис-тинг тыды, үтүө сүбэни үгэс-эбэстүүт дьон. Коллектив-түмсүүлэх буолан, кинилэр ити дьоһуннаах хаачыстыбала-ра снэстэрэлэргэ, санитарка-ларга барыларыгар иҕмит.

Бу — балыһа ситиһиллэх-үлэтин улахан суолталаах-фактора.

Р. СТЕПАНОВ.

Профсоюзтар дьоһуннаах сорукутара

ПСБСКС Президиума 1971—1975 сылларга ССРС норуотун хаһаайыстыбатын сайыннарыы бнэс сыллаах государственнай былаана уонна 1972 сыллаах былаан-бигэргэтиллилэринэн сибээстээн, профсоюзнай тэрилтэ-лэр үлэлэрин туһунан уураах ылына.

ПСБСКС Президиума производство резервэлэрин туһа-ныны уонна кэмчиллээһин режимин Бүтүн Союзтаабы көрүү болдьобун уһатары наадалааһынан аахта.

ССТА.

МОСКВА АННЫГАР КЫАЙЫЛААХ КЫРГЫҤЫ

(Бүтүүтэ. Иини 4 стр. көр). Аҕа дойду көнүлүн уонна күһэйбиттэрэ. Кини иһин диэки хас километры ты-һынчанан кинитин өлөттө-рөн, сүүһүнэн танкаларын уонна орудияларын урус-халлатан эрэ сыбарыйара. бу иккис сүһүөх кэмгэ эс-төөх күүһэ өһүллүбүтэ.

Ахсынньы бастаҕы күннэ-ригэр биһиги үс фроммут хардары кимэн кириилэри-нэн Москва иһиг кыргы-һыы кимэн кириилээх сү-һүөх кэмэ саҕаламмыта. Со-ветскай Сэбиллэнилээх Күүстэр немецкэй-фашист-скай сэриилэр ударна. бе-лэхтөрүн үлтү сыһыбыт-тара уонна арҕаа ыраах киэр бырахпыттара. Өстөөх стратегическай инициативата билдяммыта.

Биһиги Москва анныгар кыайыбыт Кыһыл Армия, кини командалыыр састаа-бын бойобуой маастарысты-балара үүммүтүн көрдөрбү-тэ. Москватаабы кыргы-һыыга кыайыны хааччый-быт улахан суолталаах фак-тордартан биридэстэринэн советскай буойуннар, пар-тизаннар, столица үлэһиттэ-рин маассабай хорсун бы-һыылара буолар. Кинилэр

тутулууга суох буолуутун хайдах көмүскүүххэ наада-тын аан дойдуга бүтүннүү-түгэр көрдөрбүттэрэ. Мос-квата герой-куорат аага иҕэриллибитэ, оттон кини-ни көмүскээбиттэр хорсун быһыылара бойобуой уонна үлэбэ албан аат гэмтичи-тарынан үйэтитилинилэр.

Москва анныгар кыайыы сэрин хаамытыгар уонна түмүгэр улаханник сабы-дыаллаабыта. Ону, Гэл, Гитлер генераллара били-нэргэ күһэллэллэр. «Сэри-ни салгыырга, — диэн били-нэр Москваҕа «посод» кыт-тылааҕа генерал Типпель-скирх, — ол кыһынаабы хампаанһа түмүгэ өлөрүү-лээх соттуктаммыта». Фа-шистскай Германия сөлүр-гэстэпит Европа норуотта-ра Москватаабы кыайыыга бэйэлэрин босхолонууларын эрэлин көрбүттэрэ, босхо-лоуулаах оһуһууну күүһүр-дүбүттэрэ. Государстволар фашизмы утары коалиция-лара бүтэһиктээхтик тэрил-литэ. Москва анныгар со-ветскай норуот германскай фашизмы кыайыытын са-һарҕата тахсыбыта.

НАУЧНОЙ-ПРАКТИЧЕСКОЙ КОНФЕРЕНЦИЯ

«Үлэһиттэр депутаттарын оройуоннаабы, куораттаабы Советтарын үлэлэрин салгыы тупсарар дьаһаллар тустарынан» ССКП КК уураабын олоххо киллэринен сибээстээн, Советтар тэрийэр-маассабай үлэлэрин тупсарар сыалтан советскай тутуу боппуруостарыгар научнай-практическай конференция ытылыына. Онон колхозтар, совхоз салайааччылары, практикомнар, магнайгы сүһүөх партиянай тэрилтэлэр секретардара, нэһиликтэр Советтарын председателлэрэ, секретардара, колхозтар учаастактарын сэбиэдиссэйдэрэ, өмн үлэһиттэрэ, хаһаайыстыбаннай тэрилтэлэр уонна оройуон салайар үлэһиттэрэ кыттыыны ыллылар.

Конференцияга «Үлэһиттэр депутаттарын оройуоннаабы Советтарын туһунан» Сокуону олоххо киллэрингэ партиянай, советскай, хаһаайыстыбаннай тэрилтэлэр соруктарын туһунан» райсовет исполкомун председателэ Р. Р. Буриашев, «Доруобуйа харыстабылын туһунан Сокуону олоххо киллэрингэ олохтоох Советтар уонна хаһаайыстыбаннай тэрилтэлэр соруктарын туһунан» райсовет исполкомун председателин солбуйааччы М. И. Бельх, «Сир туһунан Сокуону олоххо киллэрээн иһин туругун туһунан» тыа хаһаайыстыбатын управлениетын начальнига С. И. Сергеев уонна «Эр-ойох буолуу уонна кэргэн туһунан» Сокуону олоххо киллэрин соруктарын туһунан» райсовет исполкомун секретара А. Д. Захаров дакылааттара дьүүлэһиллэһиллэр.

Туруоруллубут боппуруостарга конференция кыттыылаахтара олохтоох Советтар оруолларын салгыы үрдэтигэ туһаайан уонна кинилэр үлэлэригэр баар итэбэстэри арыһан активнайдык көмөстүлэр. Совхоз Кытаанахтаабы отделиениетын управляющайа Макаров А. Е. бэйэтин этинтин тыа сиригэр олоһор дьөлөрү уонна бөһүөлөктэри тупсаран тутууга уонна тыаны, ууну харыстааһын, сир оһоһуутун боппуруостарыгар анаата.

Хатылы нэһилиэтин Советын исполкомун секретара Иванов М. Д. быыбардааччылар биэрбит накаастарын толорууга сорох сирдэргэ үлэ ситэтэ суох ытылларын, холобур, Субуруускай аатынан совхоз киинигэр Хатылыга гостиница, остолубуой, бааннык тутууларын туһунан кирибит этиилэргэ үлэ ытытылыбатын, манна телефон, радио аанһа үлэлээбэттэрин критикалаата. — Советтар оруолларын үрдэтэн иһингэ ардыгар сөптөөх суолта бэриллибэт, холобур, оро-

йонтан тахсыбыт боломуочунайдар нэһилиэк Советыгар сылдыбаттар, туһааннаах боппуруостарыгар Совет кытта сүбөлэспэттэр, агардас командировочнай даस्ताбырыанһаларын бэлиэтээри гыннахтарына эрэ, кириэн тахсаллар, — дири кини.

— Совет — саамай маассабай тэрилтэ. Манна үлэһиттэр бэйэлэрин күннээби наадаларын быһааттарар, сүбэ ылар кииннэрэ. Дьэ, ол иһин, Советтар тэрийэр-маассабай үлэлэрин сүрүн өттүн учаастактарга, фермаларга, атыннык эттэххэ, производство чопчу быһаарыллар сирдэригэр ытталлара ордук көдьүүстээх, — дири Ленин аатынан колхоз председателэ Коркин Е. П. Болугур нэһилиэтин Советын исполкомун председателэ Ноев Д. И. олохтоох партиянай тэрилтэни, учаастак салалтатын кытта сибээстэхтик үлэлиирин, оттон. Одьулуун нэһилиэтин Советын исполкомун председателэ Матвеев К. Е. итинник үлэлээбэтин ыйда.

Субуруускай аатынан совхоз рабочкомун председателэ Чичигинов И. Я. бу ытытыллар конференция Советтар үлэлэрин салгыы күүһүрдүүгэ улахан суолталаабын уонна иһикитин да маньык конференциялары ытыты наадалаабын бэлиэтээн туран, нэһиликтэр Советтара боччумнаах үлэлэри ытталлар диэтэ. Итинтэн салгыы кини Сылан нэһилиэтин Советын исполкомун председателэ Ваишев В. П. общественнай сүөһү кыстыгы тэрийингэ сөптөөх үлэни ытытытын, Хатылы нэһилиэтин Советын исполкомун председателэ Кривошапкин Н. Г. бөһүөлэги тупсарыты туһунан сессияга көрөн баран, ол кэнниттэн кестөр-биллэр үлэни сабалыы илигин критикалаата.

Доруобуйа харыстабылын боппуруоһугар дакылаатчыт уонна тыл этээчилэр эмп тэрилтэлэрин материальнай базалара мөлтөбөр, кадрдар тийбэттэригэр сүрүн болгомтону туһаайдылар. Оройуонга ырааһырдар-чэбдигирдэр үлэни күүһүрдэргэ туһаайан Чурапчы сельскай Советын исполкомун председателэ Романов В. И., Одьулуун медпунун сэбиэдиссэйа Барашкова В. А., оройуоннаабы эмтиир-санитарнай холбоһук кылаабынай враһа Макаров Н. К., Мындабаайы балыһатын сэбиэдиссэйа Пермяков А. И. онтон да атыттар этиилэри эһордулар.

Научнай-практическай конференция этиилэрин түмөн райсовет исполкома быһаччы дьаһаллары олохтооҕа.

В. ПОПОВ

Фольклор фестивала

КӨРӨӨЧҮЛЭРИ КЭРЭХСЭТТЭ

П. А. Ойуунускай «Кыһыл ойуун» олоһхотуттан театриализованнай сценканы туруоруутунан, сабаланна оройуон киинин фестивалга концерта.

Уңкуһүтүтэр бөлөхтөрө (салайааччы Светлана Зайцева) толортообут нүөмэрдэрэ көрөөччүлэр биһирэбиллэрин ылла. Культура отдели үлэһитэ Мария Никитина «Урут уонна билигин» диэн чабырбабы ситиһиннээхтик аахта. Көрөөччүлэри ааспыт да өттүгэр Феврония уонна Иннокентий Готовцевтар сценага тахсылалара үөрдэрэ. Бу да сырыыга Готовцевтар толортообут бары ырыалара «биһинэн» добуһуолланна. Уус-ураа самодеятельность бири ветерана Мария Седалищев «Коммунист партияны уруйдуубун» диэн тойугу толорууга дьону сэргэбэлэттэ. Егор Макаров бэйэтэ суруйбут олоһхо-остуорууатын көпсөөһүнэ бири сонун нүөмэр. Кини «тыла уһа, хамсанытыа чуолкайа, кырдык да көпсөүх иһи» дэттэ. Кыргыттар бөлөхтөрүн «Сайыга» диэн хордара уонна ансамбль «Кыһыллаах арыы» диэн ырыата олус табыллан толорулуһулар. «Быттык-быттык Маарыйабын» диэн ырыаны Матрена Васильева сонундук толорууга фестивал бири бастың нүөмэринэн буолла.

Концерты көрө олоһон билигин даһаны үгүс итэбэстэр, көтүтүүлэр баалларын бэлиэти саһыгыт. Ол курдук ситэ чочуллубатах нүөмэрдэр үгүстэрин ыһыаха сөп. Итинниктэргэ «Дордоһуу чороһо», «Күөрэгэй», «Хонон турар алгыс» нүөмэрдэр киририэхтэри сөп. Иккис сүрүн итэбэһинэн биллэр да ырыалары фольклорга хабааннаахтыт аатыран, үрдүттэн «норуот тыла» диэн биллэриллэр. Холобур, «Саас буолаҕа», «Сарсыарда», «Күөрэгэй», «Күрүлс, күргүөм күннэргэ» диэн ырыалары Абаһыныскай, оттон «Кэһэни» Күннүк Уурастыырап суруйбуттара эбээт. Ону норуот тылынан ааттааһын кырдыкка дьүөрэтэ суох. «Эчкиһэ хаарыаны» диэн нүөмэри фольклорга төһө да хабааннаабын иһин, хаһаанна диэри соһосугуй? Манна дьону эрэ күллэриэххэ диэн өйдөбүл баһыйбатах дуо!

Бу кыра итэбэстэр концерт уопсай сыанабылын нартапаттар. Ол эрэри итиллэри иһикитин учоттаныаха наада. Бу концертка ыччаты балайда түмэ саһанылыбыт. Онон бу тэһими иһикитин ыһыктыбакка, өсөө кэнэтэн, сайыннаран, сонун нүөмэрдэринэн байытан, уус-ураа самодеятельность бөһө коллективын түмэһ иһин культура отделин салалтата кыһаныах тустаах. Фестиваль бу концертын иһтернат-оскуола учуутала И. И. Захаров бэйэтин кыттытытынан уонна айымнылларынан ордук киририэһитин оһуобай бэлиэтиэххэ наада.

С. ЭВЕРСТОВ.

Редактор Н. П. СИДОРОВ.

Культура оройуоннаабы отдела, культура үлэһиттэрин профсоюзун райкома оройуоннаабы ыһраайы үөрэтэр музей научнай үлэһитэ, уус-ураа оһоһуктарга норуот дьобурдаахтарын оройуоннаабы общественнын председателэ, саһа искусствотын активнай тэрийөөччи уонна пропагандалааччы

ПУДОВА ФЕДРА ГРИГОРЬЕВНА

Ыарахан ырыы кэнниттэн бу дьыл ахсынньы 2 күнүгэр олбүтүттэн диригиник курутуйалларын бокуоньук кэргэттэригэр, аймахтарыгар, бары билэр дьонноругар тиердэллэр.

Үөрэх оройуоннаабы салаата, норуот үөрэһиритин үлэһитэрин иделээх соһун райкома, Чурапчы уонна Сылан орто, Чурапчы аһыс кылаастаах уонна ыччат кнэһэни оскуолаларын коллективтара уһун ыар ыарыттан

ПУДОВА ФЕДРА ГРИГОРЬЕВНА

1971 с. ахсынньы 2 күнүгэр олбүтүттэн бэйэлэрин диригин курутуйалларын кэргэнигэр Григорьев Григорий Яковлевичка, оһолоругар, аймахтарыгар уонна бары табаарыстарыгар биллэрэллэр.

Таптыыр иһэбит, балыспыт, эһийибит, оһобут, аймахпыт

ПУДОВА ФЕДРА ГРИГОРЬЕВНА

Уһун ыарахан ырыы кэнниттэн бу дьыл ахсынньы 2 күнүгэр олбүгүн бары билэр дьонноругар курутуйан туран иһитиннэрэбит.

Кэргэттэрэ, эһийдэрэ, ыһрааттара, төрөһүттэрэ, күтүөттөрө.

КАПИТАЛ ДОЙДУТУГАР

Сальвадор реакционнай правительствота нэһилиэннэһин ыган-түүрэн туран, сэрнитимсийни политикатын ытытар. Сэбиляммит полиция политическай уонна общественнай деятеллэр, профсоюзнай, баһынай уонна студенческай салайааччылар квартираларыгар саһыга түһүтэллэр.

Снимокка: кытаанах тутууну-хабыны утары демонстрация.

ССТА фотохрониката.

БИҢИГИ ААДЫРЫСПЫТ:

Почтовой индекс 673700
Чурапчы с.
Нард Маркс уулусса 12

НАШ АДРЕС:

Почтовый индекс 678700
с. Чурапчы
ул. Карла Маркса 12

ТЕЛЕФОННАРБЫТ:

редактор—913-95,
отделлар—914-95,
уопсай—915—05.

ТЕЛЕФОНЫ:

редактора—913-95,
отделы—914-95,
общий—915-05.

Газета выходит по вторникам.

четвергам и субботам на якутском языке.